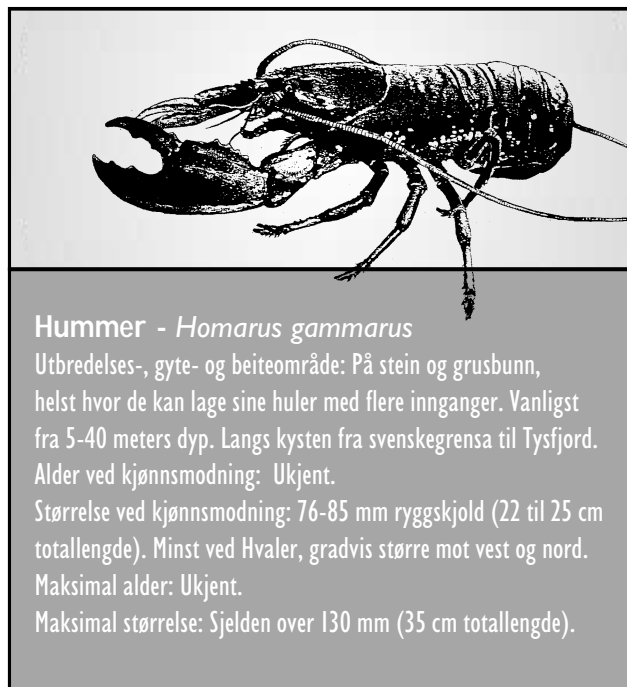

Fangststatistikken for hummer er trolig svært upålitelig. Gradvis har større og større del av den ilandbrakte fangsten gått utenom salgslagene. I 1928 startet Forskningsstasjonen Flødevigen innsamling av opplysninger fra fiskere i Skagerrak om fangst per innsats. I 1949 startet lengdemålinger av fangst. Vi har derfor relativt god oversikt over svingningene i bestanden i dette området.

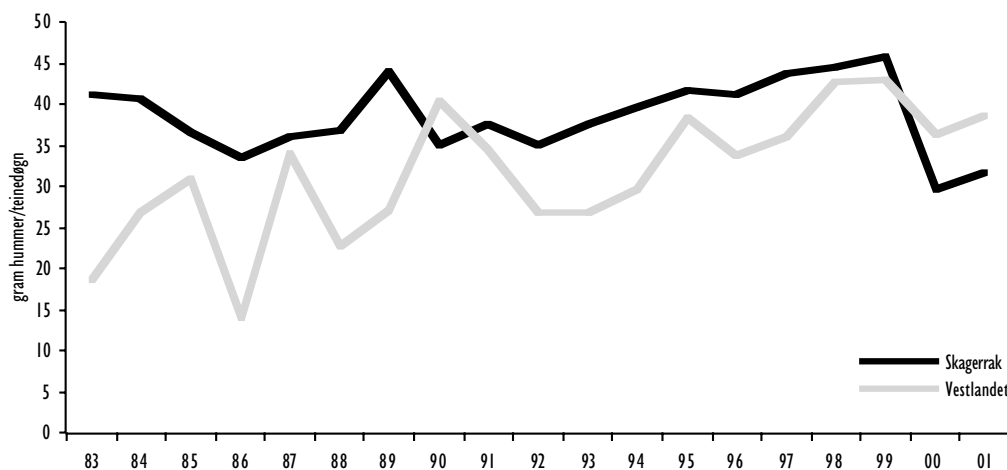
Det var en jevn nedgang fra toppåret 1945 til et minimum i 1986, etter det er det en ubetydelig oppadgående tendens. I 2000 viste fangst per teine (figur 4.6.1) et sterkt fall til et nytt minimum, værforholdene høsten 2000 var spesielle med mye vind. For fiskerne ble mer enn 20 % av teinene ødelagt eller tapt, gjennomsnittlig ligger tapet på rundt 5 %. De foreløpige tall for fangst per teinedøgn i 2001 er også svært lave.

I 1992 ble minstemålet hevet til 24 cm i Skagerrak. Merkeforsøk hadde vist at det ville lønne seg uansett bestandsstørrelse. Vi kan se positive vektmessige gevinster, men gytebestanden har hele tiden etter 1960-årene vært for liten til å gi gode årganger, selv under gunstige miljøforhold. Hannhummeren vokser fortere enn hunnene, i 1994 og 1995 hadde vi den høyeste prosentandel hanner i fangstene siden 1949. Det tydet på at gode årsklasser var på veg inn i fisket, men denne tendensen har ikke fortsatt. Det nye

minstemålet skulle gitt økt gytebestand og en mer stabil rekruttering. Hittil har ikke beregningene slått til, det må bety at fisketrykket er for stort.

De målingene vi har fra Vestlandet tyder på at bestanden der var langt sterkere redusert enn i Skagerrak. Minstemålet er her økt til 25 cm fordi kjønnsmodningen inntreer ved større lengde. Det er grunn til å forvente en lang oppbyggingsfase, hvis det ikke settes i gang strengere fredningstiltak. Vårfisket

Figur 4.6.1 Hummer, fangstrate (antall per tusen teinedøgn) i Skagerrak 1983-2001. Lobster catch rates (number per thousand trap-days) in Skagerrak 1983-2001.

har vist seg å beskutte de store hunnene i større grad enn høstfisket. De store hunnene produserer større egg, som sannsynligvis gir mer levedyktig yngel. Forbudet mot vårfiske som blir innført i 2002 vil derfor på sikt gi et økt rekrutteringspotensial.

Utsettingsforsøk i Kvitsøy kommune har gitt positive resultater. På den svenske Bohuslän-kysten har totalfredning i et lite område ført til at forskningsfangsten i dette området er tilbake i "gammeldags" nivå. Begge disse forsøkene tyder på at den vesentlige årsaken til redusert bestand er for stor og/eller feilrettet beskatning.

Sjøkreps

Sjøkrepsfisket har økt den siste tiårsperioden, og det vesentligste er landet fra Skagerrak fram til 1990. De siste seks åra er landingene fra Nordsjøen på høyde med Skagerrakfangstene. Særlig i Skagerrak er det for en stor del reketralere som har krepsetråling som alternativ. Mengden ilandbrakt sjøkreps kan derfor også være en indikasjon på situasjonen i rekefisket. I 1998 var fartøkvotene for reke delt i tre perioder, derfor var det noen reketralere som la om til krepsetråling når rekekvoten var oppfisket. Som en ser av tabell 4.1 førte dette til økt fangst i 1998. Det er siden flere båter som er gått over til mer permanent sjøkrepsstråling.

Lengdefordelingen på norskekysten og på bankene i sør- og vestkanten av Norskerenna tyder på et mindre fisketrykk enn i det østlige Skagerrak og Kattegat hvor danskene og svenskene har et intensivt fiske med samlet årlig fangst på over 3.000 tonn. De norske kystarealene med gode forhold for sjøkreps er imidlertid relativt små. Det største potensialet for utvidelser er derfor på sør- og vestsiden av Norskerenna i Nordsjøen hvor fangstdagbøker viser brukbare fangster. Lønnsomheten er overalt avhengig av bifangsten av konsumfisk.

Fordi avkastningen fra fisket i dansk kystnært farvann er avtagende, har danske fiskere i økende grad hentet sine sjøkrepsfangster fra norske farvann i den grad at det langt overskrider norsk fiske. ACFM regner med at de fleste bestander av sjøkreps i Europa er sterkt beskattet, det er bare på Fladen Grunn og i norsk sone i Nordsjøen at det er et potensial for utvidet fangst.

Krabbe

Fangstmengden av krabbe er ukjent. Som for hummer omsettes det mye krabbe utenom salgslagene, med den forskjell at for krabbe er dette lovlig. Fritidsfisket er også betydelig. Gjennom salgslagene er det omsatt

Sjøkreps - *Nephrops norvegicus*

Utbredelses-, gyte- og beiteområde: På fast leirbunn hvor sjøkrepsen kan grave sine huler opptil en halv meter ned i sedimentet. Vanligst i dyp fra 80 til 150 meter.

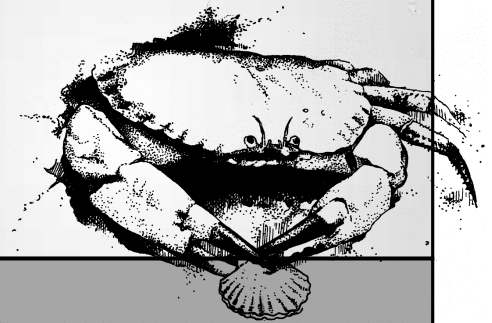
Alder ved kjønnsmodning: Ukjent.

Størrelse ved kjønnsmodning: 28 mm ryggskjold.

Maksimal alder: Ingen individuelle aldersbestemmelser.

På grunnlag av lengdefordeling har man delt inn i 12-14 "aldersgrupper".

Maksimal størrelse: Sjøkreps måles fra bakkant av øyehulen langs midten til bakkant av ryggskjoldet. Sjelden over 70 mm (21 cm).

Krabbe - *Cancer pagurus*

Utbredelsesområde: På stein- og grusbunn. Fra overflaten til 100 meter, vanligst fra 5-40 meters dyp. Langs kysten fra svenskegrensa til Troms.

Gyteområde: Som utbredelsen. Hunnene vandrer mot strømmen før gyting. Det er i Norge målt vandringer opptil 63 km. Hannene holder seg mer i ro.

Beiteområde: Som utbredelsen. Døgnvandring mot overflaten om natta i sesonger.

Alder ved kjønnsmodning: Ukjent.

Størrelse ved kjønnsmodning: Hannene ved 11 cm ryggskjoldbredde, hunnene 13 cm.

Maksimal alder: Ukjent.

Maksimal størrelse: Sjelden over 19 cm ryggskjoldbredde.

mellom 1.300 og 3.000 tonn årlig. Det uregistrerte fisket har spesielt tatt seg opp på kysten fra Rogaland og i Skagerrak. Herfra har en fått subjektive meldinger om nedgang i gjennomsnittsstørrelse og bestand.

På skjemaene for hummerfisket er det et spørsmål om mengden av krabber. Fiskerne skal gi et subjektivt inntrykk. Ved å gi utsagnene en tallverdi fra få = 1 til mange = 3, får vi fram en kurve som viste et kraftig oppsving for krabbebestanden i Skagerrak i begynnelsen av 1960-årene, og den har siden holdt seg på et høyt nivå.

I 2001 startet et prosjekt med måling av krabbe hos utvalgte fiskere fra Møre til Lofoten. Krabbefisket er det kystfisket som kanskje har størst potensial for utvidelser.

Summary

Lobster. The catches are declining due to a declining stock. The lobster fishery used to be carried out during the late autumn and spring. The spring fishery exploited larger females than the autumn fishery. The

larger females produce larger and probably more viable eggs than smaller females. The spring fishery has been prohibited for 2002.

Norway lobster. The Norwegian catches have increased in later years and was mainly taken in the Skagerrak area, in later years the catches in the North Sea has also increased.

Crab. Both the size of the stock and level of catches are unknown.